

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

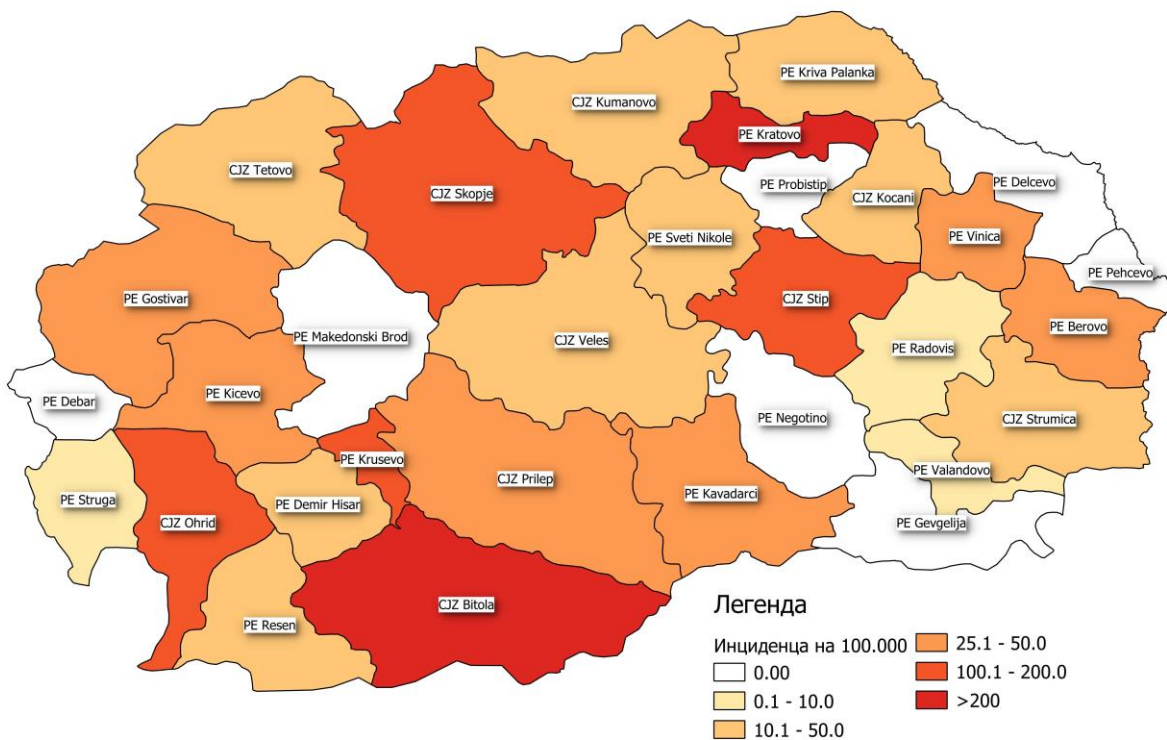
Ул. "50 Дивизија" бр.6, 1000 СКОПЈЕ

Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Република Северна Македонија
во месец **м а ј**, 2024

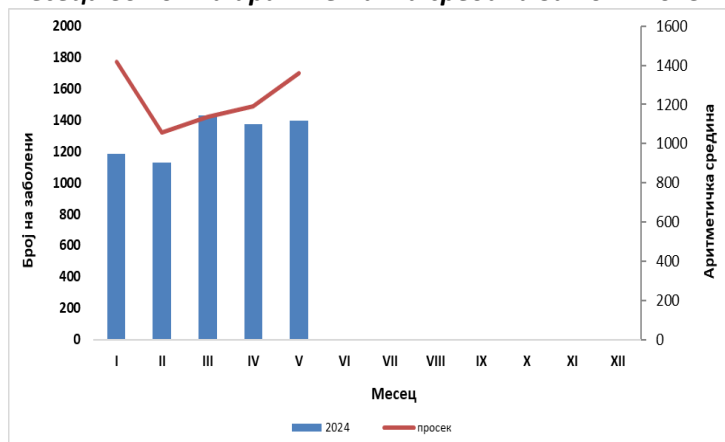
Скопје, 13.06.2024

Во текот на мај 2024 година, во Република Северна Македонија, пријавени се вкупно **1.395** заболени лица од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **76,0 на 100.000 жители**.

Во текот на месец мај се бележи зголемување на вкупниот број на заболени лица за 1,6% во однос на претходниот месец април 2024 (n=1.373). Во однос на мај 2023, се бележи зголемување за 23,0% (n=1.134), како и во однос на аритметичката средина за периодот 2014–2023, за 2,4% (n=1.362). (Графикон 1)

Во вкупниот број на заболени во 2024 година, регистрираните случаи во месец мај учествуваат со 21,4%. Кумулативниот број на пријавените случаи во 2024 (n=6.506) е за 16,1% поголем во однос на кумулативата за истиот период во 2023 година (n=5.605).

Графикон 1: Број на заболени од заразни болести по месеци во 2024 и аритметичка средина за 2014-2023

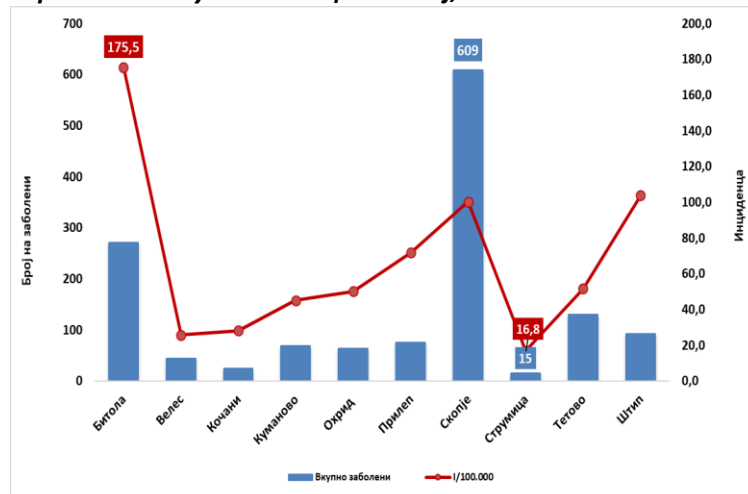

Најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ е пријавен на територија на ЦЈЗ Скопје (n=609; 43,7%), а најмал број е пријавен во ЦЈЗ Струмица (n=15; 1,1%). (Графикон 2)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ се уште се регистрира на територијата на ЦЈЗ Битола (I=175,5/100.000), а најниска е инциденца во ЦЈЗ Струмица (I=16,8/100.000). (Графикон 2)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ПЕ е регистрирана на територијата на Кратово (I=304,8/100.000), а во месец мај седум ПЕ не пријавиле заболени лица на територијата што ја покриваат. (Табела 1. во Прилог)

Графикон 2: Број на пријавени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во мај, 2024

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во мај учествуваат со 98,6% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 74,9/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во мај, 2024

Заболување	Број	I/100.000
Овчи сипаници	837	45,6
Ентероколитиси	270	14,7
Голема кашлица	131	7,1
Шуга	49	2,7
Салмонелози	34	1,9
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	23	1,3
Инфективна мононуклеоза	17	0,9
Скарлатина	6	0,3
Вирусни менингитиси	5	0,3
Сифилис	4	0,2
Вкупно	1376	74,9

Првите две најчести заразни заболувања (овчи сипаници и ентероколитиси, n=1.107), учествуваат со 79,4% во вкупниот број на заболени, а со 80,5% во десетте најчесто пријавени акутни заразни заболувања во месец мај 2024 година.

Во текот на мај, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **овчите сипаници** со вкупно 837 пријавени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 60,0%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 60,8%.

Во однос на претходниот месец април 2024 (n=845), се регистрира намалување на бројот на пријавени од овчи сипаници за 0,9%, додека во однос на месец мај 2023 (n=872) се регистрира намалување за 4,0%.

Во однос на аритметичката средина (n=693) се регистрира зголемување за 20,8%.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2024 (n=4.071), пријавените случаи во мај учествуваат со 20,6%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2024 година (n=6.506), овчи сипаници учествуваат со 62,6%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2024 (n=4.071) е за 7,2% помал во однос на кумулативата за истиот период во 2023 (n=4.386).

На второ место по број на пријавени заболени во месец мај се **ентероколитите**, со 270 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 19,4%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 19,6%.

Во однос на претходниот месец април 2024 (n=240), се регистрира зголемување на бројот на заболени лица од ентероколити за 12,5%, додека во однос на месец мај 2023 (n=151) се регистрира зголемување за 78,8%. Во однос на аритметичката средина (n=447) се регистрира намалување за 39,6%.

Во вкупниот број на регистрирани случаи на ентероколити во 2024 (n=1.102), пријавените во мај учествуваат со 24,5%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2024 година (n=6.506), случаите на ентероколити учествуваат со 16,9%.

Кумулативниот број на заболени од ентероколити во 2024 (n=1.102) е за 52,0% поголем во однос на кумулативата за истиот период во 2023 (n=725).

Во однос на поделбата на акутните заразни заболувања по групи, во мај најголем број (n=993) припаѓаат на **капкови заболувања** (71,2%; I=54,1/100.000) (Графикон 3). Од нив, најголем број, (n=837; 84,3%) и со највисока инциденца (I=45,6/100.000), се пријавите за овчи сипаници. Во оваа група е пријавен и 131 случај на голема кашлица (13,2%; I=7,1/100.000), 17 случаи на инфективна мононуклеоза (I=0,9/100.000), 6 случаи на скарлатина и по еден случај на заразни заушки и легионелоза.

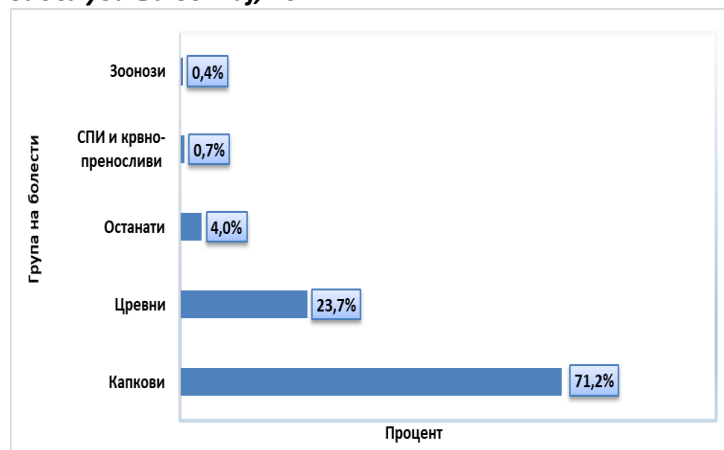
Во месец мај, пријавени се 330 случаи (23,7% од вкупниот број на пријави) на заболени во групата на **цревни заболувања** (Графикон 3), со инциденца од 18,0/100.000. Од нив, најголем број, (n=270; 81,8%) и инциденца (I=14,7/100.000) се пријавите на ентероколити. Пријавени се и 34 случаи на салмонелози (10,3%; I=1,9/100.000), 23 случаи на бактериски алиментарни инфекции и интоксикации, 2 случаи на кампилобактериоза и еден случај на вирусен хепатитис А.

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во мај се регистрирани 56 случаи (4,0%; I=3,0/100.000) (Графикон 3). Од нив 49 се случаи на шуга (87,5%; I=2,7/100.000), 5 случаи на вирусен менингит и по еден случај на бактериски менингит и вирусен енцефалит (WNV инфекција).

Во групата на **сексуално и крвно преносливи инфекции** (без ХИВ/СИДА) се регистрирани 10 заболени лица (0,7%; I=0,5/100.000) (Графикон 3), и тоа пријавени се 4 случаи на сифилис (I=0,2/100.000), 3 случаи инфекции на вирусен хепатитис Б (I=0,2/100.000), 2 случаи на гонореја и еден случај на вирусен хепатитис Ц (Табела 1 во Прилог).

Во групата на **зоонози**, во месец мај пријавени се три случаи, и тоа 2 случаи на лајшманиоза и еден случај на бруцелоза.

Графикон 3: Структура на заболени по групи на заболувања во мај, 2024

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец мај, пријавени се пет случаи потврдени на ХИВ и два на СИДА и тоа 5 лица од машки пол и еден од женски пол, кои припаѓаат на возрастната група од 23-54 години. (Табела 3 во Прилог).

Пријавен е еден смртен случај од СИДА, пријавен како заболел во 2022 година, од женски пол и возрастна група од 45-49 години.

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 31.05.2024), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2024, изнесува 664, и тоа:

- 128 лица починале,
- 536 лица живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните болести, во месец мај 2024 регистрирани се 135 случаи со инциденца од 7,4/100.000 жители. (Табела 2 во Прилог)

Во вкупниот број на пријавените случаи на вакцино-превентабилни болести, 97,0% се случаи на голема кашлица, како резултат на тековната епидемија на територијата на град Скопје и Куманово. Подетални неделни информации, за состојбата со голема кашлица во државата, се достапни на веб страната на ИЈЗ - <https://www.iph.mk/>.

Регистрирани се и 3 случаи на вирусен хепатитис Б. Сите според возраста не подлежат на имунизација (согласно Календарот за задолжителна имунизација во РСМ) и не се вакцинирани против оваа болест. Дијагнозата е лабораториски потврдена.

Пријавен е и еден случај на заразни заушки, кој припаѓа на возрастната група од 5-9 години, комплетно вакциниран согласно Календарот за имунизација. Случајот е лабораториски потврден.

ГРИП/ ЗАБОЛУВАЊА ШТО ЛИЧАТ НА ГРИП

Согласно извештајот на ERVISS, активноста на грипот постојано се намалува во Европскиот регионот, со варијации во различни земји и во текот на месец мај е под епидемискиот праг од 10% позитивност.

Активноста на SARS-CoV-2 и RSV е на ниско ниво. Хоспитализациите и приемот во одделите за интензивна нега поврзани со сите респираторни вируси постојано се намалуваат.

Во текот на мај, на групни пријави за грип, пријавени се вкупно 161 заболено лице ($I=8,8/100.000$). Од нив, најголем број на заболени и највисока инциденца се регистрира во Гостивар ($n=67$; $I=79,1/100.000$).

Од почетокот на сезоната, во Р.С. Македонија заклучно со 20-та недела 2024 (крајот на сезоната), пријавени се вкупно 15.171 случаи ($I=826,0/100.000$) на грип/заболувања кои личат на грип. Од нив, најголем број на заболени ($n=2.040$) се регистрирани на територија на ЦЈЗ Скопје, додека највисока кумулативна инциденца ($6.956,9/100.000$) е регистрирана на територијата на ПЕ Дебар.

Во текот на сезоната 2023/24, регистрирани се вкупно **14 смртни случаи асоцирани со грип**.

Во однос на дистрибуцијата на заболени по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрастната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 8.983 случаи (59,2%), а највисока инциденца ($1.868,0/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години ($n=1.803$).

Во Вирусолошката лабораторија на ИЈЗ, од почетокот на сезоната, пристигнати се 1.910 материјали од здравствени установи од амбулантски, болнички пациенти и САРИ надзорот. Во нив, детектирани се 312 позитивни случаи на грип. Доминира вирусот на грип тип А со 78,2% застапеност во испитуваните примероци, со 80,7% присуство на Influenza A(H1N1)pdm09 субтипот. Инфлуенца тип Б е потврден во 68 примероци, со 85,3% присуство на Influenza B/Victoria.

СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО Р.С. МАКЕДОНИЈА

Во Р. Северна Македонија во текот на месец мај, пријавени се вкупно 12 случаи на COVID-19 ($I=0,7/100.000$).

Во однос на претходниот месец април 2024 ($n=9$), се регистрира зголемување на бројот на пријавени од КОВИД-19 за 33,3%, а во однос на месец мај 2023 ($n=118$) се регистрира намалување на заболените од 89,8%.

Од заболените во мај 2024, најголем број на заболени ($n=6$) се пријавени од Скопје, а највисока инциденца ($9,1/100.000$) се регистрира во Охрид.

Во текот на месецот не се пријавени починати лица асоцирани со КОВИД-19.

Регистрирани се седум заболени лица од возрастната група над 60 години, 2 од 0-9 години и по едно заболено лице од 10-19 год, 30-39 год. и 50-59 години.

Во лабораториите во кои се спроведува молекуларно тестирање и антигенско тестирање за присуство на SARS-CoV-2, во текот на месец мај се тестирани вкупно 415 материјали со намалување на бројот на тестирани за 43,4% во однос на минатиот месец ($n=733$).

Од почетокот на пандемијата, заклучно со 31.05.2024, пријавени се вкупно 350.600 потврдени случаи на КОВИД-19 ($I=19.088,4/100.000$) и 9.984 смртни случаи ($Mt= 543,6/100.000$; $CFR=2,8\%$).

ЕПИДЕМИИ

Во текот на месец мај, до Институтот за јавно здравје е пристигната една пријава и одјава за епидемија на заразна болест.

ЦЈЗ Куманово/ПЕ Кратово пријави епидемија на 02.05.2024 кај заболени лица со место на живеење во Кратово. Регистрирани се 13 случаи, а кај 5 случаи лабораториски е потврдена *Salmonella enteritidis*. Возраста на заболените се движи од 8-80 години. Во епидемијата беа зафатени две семејства кои имале посебни семејни домашни прослави на 27.05.2024 година. Заедничко за сите заболени од семејствата е дека сите консумирале еклери купени во текот на истиот ден, од исто место. Во текот на увидот спроведен во објектот каде се подготвувале еклерите, земени се 17 брисеви (13 од нежива и 4 од жива средина). Во мострите храна е изолирана *Salmonella enteritidis*. По направено епидемиолошко истражување и добивање на резултатите спроведено е темелно механичко чистење на сите површини, вонредна дезинфекција и вонредни здравствено хигиенски санитарни прегледи на вработените. Епидемијата е одјавена на 14.05.2024 година.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во текот на мај, 2024 година во ИЈЗ се пристигнати 1.156 Пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици. (Табела 4 во прилог)

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 10-те ЦЈЗ/ПЕ. Најголем број пристигнати пријави се од лабораториите кои се наоѓаат на територијата на ЦЈЗ Скопје ($n=849$; 73,4%). (Табела 4 во Прилог)

Најчесто пријавувани причинители во месец мај се: *MRSA* ($n=199$; 17,2%), *Bordetella pertussis* ($n=149$; 12,9%), и *HPV* (117; 10,1%).

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици, покрај *MRSA*, листа на резистенција е добиена за: *Salmonella enteritidis*, *Acinetobacter baumannii*, *Klebsiella pneumoniae ESBL*, *Escherichia coli ESBL* и *Enterobacter asburiae*, *ESBL*.

Во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција, пријави се добиени од микробиолошки лаборатории на територијата на пет ЦЈЗ (Скопје, Битола, Куманово, Кочани и Струмица).

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец април не се пријавени смртни случаи од акутно заразно заболување (не сметајќи ги COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ).

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец мај, *прстигнати се 5 пријави* за заразно заболување кај странски државјани. И тоа, по две пријави за ентероколити и голема кашлица и една пријава за овчи сипаници кај странски државјани од Косово и Швајцарија кои престојувале во Република Северна Македонија.

*Оддел за епидемиологија на заразни заболувања
Институт за јавно здравје
на Република Северна Македонија*